T001 A HÀM I 23-Đại Duyên Phương Tiện

Đại Tạng Kinh (Linh Sơn Pháp Bảo)

13. ÑAÏI DUYEÂN PHÖÔNG TIEÄN1

Toâi nghe nhö vaày: Moät thôøi gian Phaät ôû taïi nöôùc Caâu-löu-sa, truù xöù Kieáp-ma-sa2, cuøng vôùi chuùng Ñaïi Tyø-kheo moät ngaøn hai traêm naêm möôi ngöôøi. Baáy giôø, A-nan ôû taïi choã thanh vaéng suy nghó: “Kyø dieäu thay! Hy höõu thay! AÙnh saùng cuûa möôøi hai nhaân duyeân3 maø Ñöùc Theá Toân ñaõ daïy thaät laø saâu xa, khoù hieåu! Nhöng theo yù ta quaùn xeùt thì nhö thaáy ôû tröôùc maét, coù gì maø goïi laø saâu xa?” Roài thì, A-nan lieàn rôøi khoûi tònh thaát ñi ñeán choã Phaät; ñaàu maët leã chaân Phaät, roài ngoài sang moät beân, baïch Theá Toân raèng: “Vöøa roài, ôû nôi tònh thaát, con töï thaàm nghó: ‘Kyø dieäu thay! Hy höõu thay! AÙnh saùng cuûa möôøi hai nhaân duyeân maø Ñöùc Theá Toân ñaõ daïy thaät laø saâu xa, khoù hieåu! Nhöng theo yù con quaùn xeùt thì nhö thaáy ôû tröôùc maét, coù gì maø goïi laø saâu xa?’” Baáy giôø, Phaät baûo A-nan:

1. Baûn Haùn: Phaät Thuyeát Tröôøng A-haøm “Ñeä nhò phaàn Ñaïi Duyeân Phöông Tieän kinh Ñeä cöûu”. Tham chieáu, Phaät Thuyeát Nhaân Boån Duïc Sanh kinh, Haäu Haùn, An Theá Cao dòch (Ñaïi I, tr. 241); Trung A-haøm, kinh soá 97 “Ñaïi Nhaân kinh”; Phaät Thuyeát Ñaïi Sanh Nghóa kinh, Toáng Thi Hoä dòch (Ñaïi I, tr. 844); Paøli, D. 15, Deva Dig ii. 2, Mahaønidaøna-suttanta; Tröôøng I, tr.511. 2. Caâu-löu-sa quoác Kieáp-ma-sa truù xöù ; Paøli: Kuruøsu viharati Kammaøsadhammaö naøma Kuruønaö nigamo, truù giöõa nhöõng ngöôøi Kuru, taïi moät aáp cuûa ngöôøi Kuru goïi laø Kammaøsadhamma. 3. Thaäp nhò nhaân duyeân chi quang minh thaäm thaâm nan giaûi ; Paøli: yaøva gambìro caøyaö, bhante, paæiccasamuppaødo gambìraøvabhaøso ca, lyù duyeân khôûi thaät saâu xa, söï bieåu hieän cuõng raát saâu xa. Tröôøng II, sñd.: “giaùo phaùp Duyeân khôûi naøy thaâm thuùy, thaät söï thaâm thuùy…”. Tham chieáu, Trung A-haøm, sñd.: Thöû duyeân khôûi thaäm kyø; cöïc thaäm thaâm; minh dieäc thaäm thaâm : duyeân khôûi naøy thaät kyø dieäu, raát saâu thaúm; aùnh saùng cuûa noù cuõng raát saâu thaúm.

283 KINH ĐẠI DUYÊN PHƯƠNG TIỆN – TRƯỜNG A HÀM I “Thoâi, thoâi, A-nan! Chôù noùi nhö vaäy. AÙnh saùng cuûa möôøi hai nhaân duyeân raát saâu xa, khoù hieåu. Möôøi hai nhaân duyeân naøy khoù thaáy, khoù bieát. Chö Thieân, Ma, Phaïm, Sa-moân, Baø-la-moân, nhöõng ngöôøi chöa thaáy duyeân, neáu muoán tö löông, quaùn saùt, phaân bieät nghóa lyù cuûa noù, ñeàu bò hoang meâ khoâng theå thaáy noåi. “Naøy A-nan, nay Ta noùi vôùi ngöôi: Giaø cheát coù duyeân4. Neáu coù ngöôøi hoûi: ‘Caùi gì laø duyeân cuûa giaø cheát?’ Haõy traû lôøi ngöôøi aáy: ‘Sanh laø duyeân cuûa giaø cheát.5’ Neáu laïi hoûi: ‘Caùi gì laø duyeân cuûa sanh.’ Haõy traû lôøi: ‘Höõu laø duyeân cuûa sanh.6 ’ Neáu laïi hoûi: ‘Caùi gì laø duyeân cuûa höõu?’ Haõy traû lôøi: ‘Thuû laø duyeân cuûa höõu.7 ’ Neáu laïi hoûi: ‘Caùi gì laø duyeân cuûa thuû?’ Haõy traû lôøi: ‘AÙi laø duyeân cuûa thuû.’ Neáu laïi hoûi: ‘Caùi gì laø duyeân cuûa

aùi?’ Haõy traû lôøi: ‘Thoï laø duyeân cuûa aùi.’ Neáu laïi hoûi: ‘Caùi gì laø duyeân cuûa thoï?’ Haõy traû lôøi: ‘Xuùc laø duyeân cuûa thoï.8’ Neáu laïi hoûi: ‘Caùi gì laø duyeân cuûa xuùc?’ Haõy traû lôøi: ‘Luïc nhaäp laø duyeân cuûa xuùc.9 ’ Neáu laïi hoûi: ‘Caùi gì laø duyeân cuûa luïc nhaäp?’ Haõy traû lôøi: ‘Danh saéc laø duyeân cuûa luïc nhaäp.’ Neáu laïi hoûi: ‘Caùi gì laø duyeân cuûa danh saéc?’ Haõy traû lôøi: ‘Thöùc laø duyeân cuûa danh saéc.10’ Neáu laïi hoûi: ‘Caùi gì laø duyeân cuûa thöùc?’ Haõy traû lôøi: ‘Haønh laø duyeân cuûa thöùc.11’ Neáu laïi hoûi: ‘Caùi gì laø duyeân cuûa haønh?’ Haõy traû lôøi: ‘Voâ minh12 laø duyeân cuûa haønh.’

4. Paøli: atthi idappaccayaø jaramaraòaö, do caùi naøy laøm ñieàu kieän maø coù giaø vaø cheát. 5. Paøli: jaøtipaccayaø jaraømaraòaö, do ñieàu kieän laø sanh maø coù giaø cheát. 6. Paøli: bhavapaccayaø jaøti, do ñieàu kieän laø höõu maø coù sanh. 7. Paøli: upaødaønapaccayaø bhavo, do ñieàu kieän laø thuû maø coù höõu. 8. Paøli: phassapaccayaø vedanaø, do ñieàu kieän laø xuùc caûm maø coù caûm thoï. 9. Haùn: luïc nhaäp , thöôøng noùi laø luïc xöù (Paøli: saôaøyatana). Nhöng, ñaëc bieät caàn löu yù trong baûn Paøli töông ñöông, D.15 (Deva Dig ii. 2, tr.45, Tröôøng I, tr.513).: naømaruøpapaccayaø phasso, do ñieàu kieän laø danh saéc maø coù xuùc. Trong khi, D.14 Mahaøpadaøna-suttanta (sñd.: tr.26): saôaøyatane kho sati phasso hoti, saôaøyatanapaccayaø phasso, khi saùu xöù hieän höõu thì xuùc hieän höõu; do ñieàu kieän laø saùu xöù maø coù xuùc. 10. Paøli: vióóaøòapaccayaø naømaruøpaö, do ñieàu kieän laø thöùc maø coù danh saéc. 11. Caùc baûn Paøli töông ñöông (sñd.) ñeàu noùi: naømaruøpapaccayaø vióóaøòaö, do ñieàu kieän laø danh saéc maø coù thöùc. Tham chieáu, D.14, sñd.: kimhi nu kho sati vióóaøòaö hoti, kiöpaccayaø vióóaøòaö ti? (…) naømaruøpe kho sati vióóaøòaö hoti, naømaruøpapaccayaø vióóaøòaö ti: caùi gì coù thì thöùc coù? Do danh saéc coù maø thöùc coù. Do ñieàu kieän laø danh saéc maø coù thöùc. Löu yù, trong caùc baûn Paøli daãn treân, khoâng ñeà caäp ñeán hai chi cuoái, haønh (saíkhaøra) vaø voâ minh (avijjaø). 12. Haùn: si .

“Naøy A-nan, nhö vaäy duyeân voâ minh coù haønh, duyeân haønh coù thöùc, duyeân thöùc coù danh saéc, duyeân danh saéc coù luïc nhaäp, duyeân luïc nhaäp coù xuùc, duyeân xuùc coù thoï, duyeân thoï coù aùi, duyeân aùi coù thuû, duyeân thuû coù höõu, duyeân höõu coù sanh, duyeân sanh coù giaø cheát, lo, raàu, khoå naõo, taäp thaønh moät khoái ñaïi hoaïn. Ñoù laø duyeân cuûa caùi ñaïi khoå aám vaäy13. “Naøy A-nan, duyeân sanh coù giaø cheát: ñieàu naøy coù yù nghóa gì? Giaû söû heát thaûy chuùng sanh khoâng coù sanh, thì coù giaø cheát khoâng?” “A-nan ñaùp: “Khoâng”. “Vaäy neân, A-nan, Ta do leõ ñoù, bieát giaø cheát do sanh, duyeân sanh coù giaø cheát, nghóa cuûa Ta noùi theá ñoù. “Laïi nöõa, naøy A-nan, duyeân höõu maø coù sanh laø nghóa theá naøo? Giaû söû heát thaûy chuùng sanh khoâng coù duïc höõu, saéc höõu, voâ saéc höõu14, theá thì coù sanh khoâng?” Ñaùp: “Khoâng”. “Naøy A-nan, Ta do leõ ñoù, bieát sanh do höõu, duyeân höõu coù sanh. Ñieàu maø Ta noùi, yù nghóa laø ôû ñoù. “Laïi nöõa, naøy A-nan, duyeân thuû maø coù höõu laø nghóa theá naøo? Giaû söû heát thaûy chuùng sanh khoâng coù duïc thuû, kieán thuû, giôùi thuû, ngaõ thuû15, theá thì coù höõu khoâng?” Ñaùp: “Khoâng”. “Naøy A-nan, Ta do leõ ñoù, bieát höõu do thuû, duyeân thuû coù höõu. Nghóa cuûa Ta noùi taïi ñoù. “Laïi nöõa,

naøy A-nan, duyeân aùi maø coù thuû laø nghóa theá naøo? Giaû söû heá t thaû y chuù n g sanh khoâ n g coù duï c aù i , höõ u aù i , voâ höõ u aù i 16, theá thì coù thuû khoâng?"

13. Paøli: evam etassa kevalassa dukkhakkhandassa samudayo hoti, ñoù laø söï taäp khôûi cuûa khoái ñau khoå toaøn dieän naøy. 14. Duïc höõu, saéc höõu, voâ saéc höõu ; Paøli: kaøma-bhava, ruøpa-bhava, aruøpa-bhava. 15. Duïc thuû, kieán thuû, giôù i (caám) thuû, ngaõ (ngöõ) thuû ; Paøli: kaømupaødaønaö vaø diæähupaødaønaö vaø sìlabbatupaødaønaö vaø attavaød upaødaønaö vaø . 16. Duïc aùi, höõu aùi, voâ höõu aùi ; Paøli: seyyathidaö ruøpataòhaø saddataòhaø gandhataòhaø rasataòhaø phoæäabbataòhaø dhammataòhaø, nhö saéc aùi, thanh aùi, höông aùi, vò aùi, xuùc aùi, phaùp aùi.

285 KINH ĐẠI DUYÊN PHƯƠNG TIỆN – TRƯỜNG A HÀM I Ñaùp: "Khoâng". "Naøy A-nan, Ta do leõ ñoù, bieát thuû do aùi, duyeân aùi coù thuû. Nghóa cuûa Ta noùi taïi ñoù. "Laïi nöõa, naøy A-nan, duyeân thoï maø coù aùi, laø nghóa theá naøo? Giaû söû heát thaûy chuùng sanh khoâng coù caûm thoï laïc, caûm thoï khoå, caûm thoï khoâng laïc khoâng khoå17, theá thì coù aùi khoâng?" Ñaùp: "Khoâng". "Naøy A-nan, Ta do leõ ñoù, bieát aùi do thoï, duyeân thoï coù aùi. Nghóa cuûa Ta noùi taïi ñoù. "A-nan, neân bieát, nhaân tham aùi maø coù tìm caàu, nhaân tìm caàu maø ñaéc lôïi, nhaân ñaéc lôïi maø thoï duïng, nhaân thoï duïng maø tham muoán, nhaân tham muoán maø ñaém tröôùc, nhaân ñaém tröôùc maø taät ñoá, nhaân taät ñoá maø quaûn thuû, nhaân quaûn thuû maø baûo hoä18. Naøy A-nan! Do baûo hoä neân môùi coù dao gaäy, tranh caõi, gaây voâ soá ñieàu aùc. Nghóa cuûa ta noùi laø ôû ñoù. Naøy A-nan! Nghóa ñoù theá naøo? Giaû söû heát thaûy chuùng sanh khoâng baûo hoä theá thì coù dao gaäy, tranh caõi, gaây ra voâ soá aùc khoâng?" Ñaùp: "Khoâng". "Naøy A-nan, Ta do leõ ñoù, bieát dao gaäy, tranh caõi laø do taâm baûo hoä, nhaân taâm baûo hoä maø sinh ra. Nghóa cuûa Ta noùi laø ôû ñoù. Laïi naøy A- nan, nhaân quaûn thuû maø coù baûo hoä laø nghóa theá naøo? Giaû söû chuùng sanh khoâng taâm quaûn thuû theá thì coù baûo hoä khoâng?" Ñaùp: "Khoâng". "Naøy A-nan! Ta do leõ ñoù, bieát coù baûo hoä laø do quaûn thuû; nhaân quaûn thuû maø coù söï baûo hoä. Nghóa cuûa Ta noùi laø ôû ñoù. Laïi naøy A-nan! Nhaân taät ñoá coù quaûn thuû laø nghóa theá naøo? Giaû söû chuùng sanh khoâng taâm taät ñoá theá thì coù quaûn thuû khoâng?" Ñaùp: "Khoâng".

17. Laïc thoï, khoå thoï, baát khoå baát laïc thoï ; Paøli: cakkhusamphassajaø vedanaø sotasamphassajaø vedanaø ghaønasamphassajaø vedanaø jivhaøsamphassajaø vedanaø kaøyasamphassajaø vedanaø manosamphassajaø vedanaø: caûm thoï phaùt sanh töø con maét, caûm thoï phaùt sanh töø tai, caûm thoï phaùt sanh töø muõi, caûm thoï phaùt sanh töø löôõi, caûm thoï phaùt sanh töø thaân, caûm thoï phaùt sanh töø yù. 18. Chuoãi quan heä: aùi , caàu , lôïi , duïng , duïc , tröôùc , taät , thuû , hoä ; Paøli: taòhaø (khaùt aùi), pariyesanaø (tìm caàu), laøbho (thuû ñaéc), vinicchayo (quyeát ñònh, söû duïng), chandaraøgo (ham muoán), ajjhosaønaö (ñaém tröôùc), pariggaho (giöõ chaët),

macchariyaö (keo kieät), aørakkho (baûo veä).

“Naøy A-nan! Ta do leõ ñoù, bieát quaûn thuû do taät ñoá; nhaân taät ñoá maø coù quaûn thuû. Nghóa cuûa ta noùi laø ôû ñoù. Laïi naøy A-nan! Nhaân ñaém tröôùc maø coù taät ñoá laø nghóa theá naøo? Giaû söû chuùng sanh khoâng ñaém tröôùc theá thì coù taät ñoá khoâng?” Ñaùp: “Khoâng”. “Naøy A-nan! Ta do leõ ñoù, bieát taät ñoá do ñaém tröôùc; nhaân ñaém tröôùc maø coù taät ñoá. Nghóa cuûa Ta noùi laø ôû ñoù. Laïi naøy A-nan! Nhaân ham muoán maø coù ñaém tröôùc laø nghóa theá naøo? Giaû söû chuùng sanh khoâng ham muoán theá thì coù ñaém tröôùc khoâng?” Ñaùp: “Khoâng”. “Naøy A-nan! Ta do leõ ñoù, bieát ñaém tröôùc do ham muoán; nhaân ham muoán maø coù ñaém tröôùc. Nghóa cuûa Ta noùi laø ôû ñoù. Laïi naøy A-nan! Nhaân thoï duïng maø coù ham muoán laø nghóa theá naøo? Giaû söû chuùng sanh khoâng thoï duïng theá thì coù ham muoán khoâng?” Ñaùp: “Khoâng”. “Naøy A-nan! Ta do leõ ñoù, bieát ham muoán do thoï duïng; nhaân thoï duïng maø coù ham muoán. Nghóa cuûa Ta noùi laø ôû ñoù. Laïi naøy A-nan! Nhaân ñaéc lôïi maø coù thoï duïng laø nghóa theá naøo? Giaû söû chuùng sanh khoâng ñaéc lôïi theá thì coù thoï duïng khoâng?” Ñaùp: “Khoâng”. “Naøy A-nan! Ta do leõ ñoù, bieát thoï duïng do ñaéc lôïi; nhaân ñaéc lôïi maø coù thoï duïng. Nghóa cuûa Ta noùi laø ôû ñoù. Laïi naøy A-nan! Nhaân tìm caàu maø coù ñaéc lôïi laø nghóa theá naøo? Giaû söû chuùng sanh khoâng tìm caàu theá thì coù ñaéc lôïi khoâng?” Ñaùp: “Khoâng”. “Naøy A-nan! Ta do leõ ñoù, bieát ñaéc lôïi do tìm caàu; nhaân tìm caàu maø coù ñaéc lôïi. Nghóa cuûa Ta noùi laø ôû ñoù. Laïi naøy A-nan! Nhaân tham aùi maø coù tìm caàu laø nghóa theá naøo? Giaû söû chuùng sanh khoâng tham aùi theá thì coù tìm caàu khoâng? Ñaùp: “Khoâng”. “Naøy A-nan! Ta do leõ ñoù, bieát tìm caàu do tham aùi; nhaân tham aùi maø coù tìm caàu. Ñieàu maø Ta noùi, yù nghóa laø ôû ñoù.” Laïi baûo A-nan: “Nhaân tham aùi maø coù tìm caàu, cho ñeán coù thuû hoä. Thoï cuõng vaäy. Nhaân thoï coù tìm caàu, cho ñeán thuû hoä.” Phaät laïi baûo A-nan:

287 KINH ĐẠI DUYÊN PHƯƠNG TIỆN – TRƯỜNG A HÀM I “Duyeân xuùc maø coù thoï, laø nghóa theá naøo? Giaû söû khoâng coù con maét, khoâng coù saéc, khoâng coù thöùc con maét, theá thì coù xuùc khoâng?” Ñaùp: “Khoâng”. “Neáu khoâng coù tai, khoâng coù tieáng, khoâng coù thöùc cuûa tai; khoâng coù muõi, khoâng coù höông, khoâng coù thöùc cuûa muõi; khoâng coù löôõi, khoâng coù vò, khoâng coù thöùc cuûa löôõi; khoâng coù thaân, xuùc, thöùc cuûa thaân; khoâng coù yù, phaùp, yù thöùc, theá thì coù xuùc khoâng?” Ñaùp: “Khoâng”. “Naøy A-nan! Giaû söû chuùng sanh khoâng coù xuùc, theá thì coù thoï khoâng?” Ñaùp: “Khoâng”. “A-nan, Ta do nghóa ñoù, bieát thoï do xuùc; duyeân xuùc maø coù thoï. Ñieàu maø Ta noùi, yù nghóa laø ôû ñoù. “Naøy A-nan! Duyeân danh saéc maø coù xuùc, laø nghóa theá naøo? Giaû söû chuùng sanh khoâng coù danh saéc, theá thì coù taâm xuùc19 khoâng?” Ñaùp: “Khoâng”. “Neáu chuùng sanh khoâng coù hình saéc, töôùng maïo, theá thì coù thaân xuùc khoâng?20” Ñaùp: “Khoâng”. “Neáu khoâng coù danh saéc, theá thì coù xuùc khoâng?” Ñaùp: “Khoâng”. “A-nan, Ta do leõ ñoù, bieát xuùc do danh saéc; duyeân danh saéc maø coù xuùc. Ñieàu maø Ta noùi, yù nghóa laø ôû ñoù. “Naøy A-nan, duyeân thöùc maø coù danh saéc, laø nghóa theá naøo? Neáu

19. Haùn: taâm xuùc . Tham chieáu Paøli: yehi … aøkaørehi yehi lingehi yehi nimittehi yehi uddesehi naømakaøyassa paóóatti hoti, tesu (…) asati api nu kho ruøpakaøye adhivacanasamphasso paóóaøyethaø ti? Vôùi nhöõng hình thaùi, daáu hieäu, hình töôùng, bieåu hieän, maø danh thaân ñöôïc khaùi nieäm, neáu nhöõng hình thaùi aáy khoâng toàn taïi, thì coù theå coù khaùi nieäm veà xuùc caûm tinh thaàn nôi saéc thaân ñöôïc khoâng? adhivacana-samphassa: taêng ngöõ xuùc, danh muïc xuùc, söï xuùc chaïm do bôûi caùc yeáu toá tinh thaàn hay taâm lyù; töông ñoái vôùi paæigha-samphassa, höõu ñoái xuùc. 20. Haùn: thaân xuùc . Tham chieáu Paøli: yehi … aøkaørehi yehi liígehi yehi nimittehi yehi uddesehi ruøpakaøyassa paóóatti hoti, tesu (…) asati api nu kho naømakaøye paæighasamphasso paóóaøyethaø ti? Vôùi nhöõng hình thaùi, nhöõng daáu hieäu, nhöõng hình töôùng, nhöõng bieåu hieän maø coù khaùi nieäm veà saéc thaân; neáu nhöõng caùi aáy khoâng toàn taïi, thì coù theå coù khaùi nieäm veà xuùc caûm bôûi vaät chaát nôi danh thaân ñöôïc khoâng; paæigha-samphassa: xuùc caûm hay xuùc chaïm do ñoái ngaïi, töùc söï tieáp xuùc bôûi vaät chaát, traùi vôùi adhivacana-samphassa, söï tieáp xuùc bôûi tinh thaàn.

thöùc khoâng nhaäp thai meï thì coù danh saéc khoâng?" Ñaùp: "Khoâng". "Neá u thöùc nhaä p thai meï roà i khoâ n g sinh ra 21, theá thì coù danh saéc khoâ n g?" Ñaùp: "Khoâng". "Neáu thöùc ra khoûi thai meï maø ñöùa haøi nhi bò hoûng thì danh saéc coù ñöôïc taêng tröôûng khoâng?" Ñaùp: "Khoâng". "A-nan, neáu khoâng coù thöùc, theá thì coù danh saéc khoâng?" Ñaùp: "Khoâng". "A-nan, Ta do leõ ñoù, bieát danh saéc do thöùc; duyeân thöùc maø coù danh saéc. Nghóa cuûa ta noùi laø ôû ñoù. "A-nan, duyeân danh saéc coù thöùc laø nghóa theá naøo? Neáu thöùc khoâng truï nôi danh saéc thôøi thöùc khoâng coù truù xöù. Neáu thöùc khoâng coù truù xöù, theá thì coù sanh, giaø, beänh, cheát, öu bi khoå naõo khoâng?" Ñaùp: "Khoâng". "Naøy A-nan, neáu khoâng danh saéc thì coù thöùc khoâng?" Ñaùp: "Khoâng". "A-nan, Ta do leõ ñoù, bieát thöùc do danh saéc; duyeân danh saéc maø coù thöùc. Nghóa cuûa Ta noùi laø ôû ñoù. Vaäy neân, danh saéc duyeân thöùc, thöùc duyeân danh saéc, danh saéc duyeân luïc nhaäp, luïc nhaäp duyeân xuùc, xuùc duyeân thoï, thoï duyeân aùi, aùi duyeân thuû, thuû duyeân höõu, höõu duyeân sanh, sanh duyeân giaø cheát, öu bi khoå naõo, taäp thaønh moät ñaïi khoå aám. "Naøy A-nan, trong giôùi haïn aáy laø ngoân ngöõ, trong giôùi haïn aáy laø söï thích öùng, trong giôùi haïn aáy laø haïn löôïng, trong giôùi haïn aáy laø söï phoâ dieãn, trong giôùi haïn aáy laø trí quaùn, trong giôùi haïn aáy laø chuùng sanh22.

21. Haùn: nhaäp thai baát xuaát ; Paøli: vióóaøòaö maøtukucchismiö okkamitvaø vokkamissatha, sau khi vaøo thai meï maø laïi ra (bò truïy thai). 22. Haùn: teà thò vi ngöõ, teà thò vi öùng, teà thò vi haïn, teà thò vi dieãn thuyeát, teà thò vi trí quaùn, teà thò vi chuùng sanh ; Paøli:
ettaøtavaø adhivacanapatho, ettaøvataø niruttipatho, ettaøvataø paóóattipatho, ettaøvataø paóóaøvacaraö, ettaøvataø vaæææö vattati itthattaö paóóaøpaønaøya yadidaö naømaruøpaö saha vióóaòa aóóamaóóapaccayataø pavattati, trong giôùi haïn aáy laø con ñöôøn g cuûa danh ngoân; … laø con ñöôøn g cuûa ngöõ nghóa, … laø con ñöôø ng cuûa söï giaû laä p, … laø caûnh giôùi cuûa trí tueä, laø söï löu chuyeån luaân

289 KINH ĐẠI DUYÊN PHƯƠNG TIỆN – TRƯỜNG A HÀM I “Naøy A-nan, caùc Tyø-kheo naøo ôû trong phaùp naøy maø nhö thaät chaùnh quaùn, vôùi taâm giaûi thoaùt voâ laäu, Tyø-kheo aáy ñöôïc goïi laø tueä giaûi thoaùt23. Ñoái vôùi Tyø-kheo giaûi thoaùt nhö vaäy, Nhö Lai chung tuyeät cuõng ñöôïc bieát, Nhö Lai khoâng chung tuyeät cuõng ñöôïc bieát, Nhö Lai vöøa chung tuyeät vöøa khoâng chung tuyeät cuõng ñöôïc bieát, Nhö Lai chaúng phaûi chung tuyeät chaúng phaûi khoâng chung tuyeät cuõng ñöôïc bieát. Vì sao? Naøy A-nan, trong giôùi haïn aáy laø ngoân ngöõ, trong giôùi haïn aáy laø söï thích öùng, trong giôùi haïn aáy laø haïn löôïng, trong giôùi haïn aáy laø söï phoâ dieãn, trong giôùi haïn aáy laø trí quaùn, trong giôùi haïn aáy laø chuùng sanh. Sau khi ñaõ hieåu bieát taän cuøng, Tyø-kheo vôùi taâm giaûi thoaùt voâ laäu khoâng bieát khoâng thaáy tri kieán nhö vaäy24. “Naøy A-nan, ñoái vôùi nhöõng ngöôøi chaáp ngaõ, cho ñeán möùc naøo thì ñöôïc goïi laø ngaõ kieán? Danh saéc vaø thoï ñeàu ñöôïc chaáp laø ngaõ. “Coù ngöôøi noùi, ‘thoï khoâng phaûi ngaõ; ngaõ laø thoï.’ Coù ngöôøi noùi, ‘thoï khoâng phaûi ngaõ, ngaõ khoâng phaûi thoï; nhöng thoï phaùp laø ngaõ.’ Coù ngöôøi noùi, ‘thoï khoâng phaûi ngaõ, ngaõ khoâng phaûi thoï, thoï phaùp khoâng phaûi ngaõ; nhöng thoï laø ngaõ25’.

hoà i ñeå giaû laä p theá giôùi naøy , töùc laø danh saéc cuøng vôùi thöùc xoay chuyeån laøm ñieàu kieän cho nhau. 23. Tueä giaû i thoaùt (Paø li: paóóaø -vimutti), chæ vò A-la-haùn do tueä maø ñoaïn tröø sôû tri chöôùng, chöùn g ñaéc giaû i thoaùt; khaùc vôùi vò A-la-haùn do ñònh maø ñoaïn tröø phieàn naõ o chöôù ng, chöùn g ñaéc giaûi thoaùt vaø ñöôïc goïi laø taâm giaûi thoaùt (Paøli: citta- vimutti). 24. Haùn: (…) baát tri baát kieán nhö thò tri kieán ; tham chieáu Paøli: evaö vimutticittaö… bhikkhuö yo evaö vadeyya: ’hoti Tathaøga(…) tadabhióóaøvi- muttaö bhikkhuö yo paraö maraòaø(…)’ itissa diææhì ti, tadakallaö, ‘na jaønaøti na passati itissa diææhì’ ti, tadakallaö: ai noùi, Tyø-kheo vôùi taâm giaûi thoaùt nhö vaäy coù quan ñieåm raèng ‘Nhö Lai toàn taïi sau khi cheát (…)’, ngöôøi aáy sai laàm. (…). Noùi raèng, Tyø-kheo vôùi thaéng trí giaûi thoaùt nhö vaäy maø ‘khoâng bieát, khoâng thaáy quan ñieåm nhö vaäy’; ñieàu aáy sai laàm. 25. Boán quan ñieåm veà töï ngaõ theo baûn Haùn: thoï thò ngaõ ; thoï phi ngaõ, ngaõ thò thoï ; thoï phi ngaõ, ngaõ phi thoï, thoï phaùp thò ngaõ ; thoï phi ngaõ, ngaõ phi thoï, thoï phaùp phi ngaõ, ñaûn thoï (baûn khaùc: aùi) thò ngaõ () . Ñoái chieáu Paøli: vedanaø me attaø ti: na heva kho me vedanaø attaø, appaæisaövedano me attaø; na heva kho pana vedanaø attaø, no pi appaæisaövedano ime attaø, attaø me vediyate, vedanaødhammo hi me attaø, thoï laø töï ngaõ cuûa toâi; thoï khoâng phaûi laø töï ngaõ cuûa toâi, (vì) töï ngaõ cuûa toâi khoâng caûm thoï; khoâng phaûi thoï laø töï ngaõ cuûa toâi, cuõng khoâng phaûi töï ngaõ cuûa toâi khoâng coù caûm thoï, (nhöng)

“Naøy A-nan, ñoái vôùi ngöôøi thaáy coù ngaõ, noùi raèng ‘thoï laø ngaõ’, haõy noùi vôùi ngöôøi aáyï: Nhö Lai noùi coù ba thoï laø caûm thoï laïc, caûm thoï khoå, caûm thoï khoâng laïc khoâng khoå. Trong luùc hieän höõu thoï laïc thì khoâng coù thoï khoå, thoï khoâng laïc khoâng khoå. Trong khi hieän höõu thoï khoå thì khoâng coù thoï laïc, thoï khoâng laïc khoâng khoå. Trong luùc hieän höõu thoï khoâng laïc khoâng

khoå thì khoâng coù thoï laïc, thoï khoå. Sôû dó nhö vaäy, A- nan, laø vì do duyeân laø caûm xuùc laïc maø phaùt sanh thoï laïc. Neáu caûm xuùc laïc dieät maát, thì caûm thoï laïc cuõng dieät maát. A-nan, do duyeân laø caûm xuùc khoå maø phaùt sinh caûm thoï khoå. Neáu caûm xuùc khoå dieät maát thì caûm thoï khoå cuõng dieät maát. Naøy A-nan, do duyeân laø caûm xuùc khoâng laïc khoâng khoå maø phaùt sanh thoï khoâng laïc khoâng khoå. Neáu caûm xuùc khoâng laïc khoâng khoå dieät maát thì caûm thoï khoâng laïc khoâng khoå cuõng dieät maát. A- nan, ví nhö hai khuùc caây coï laïi vôùi nhau thì löûa baät ra, hai khuùc caây rôøi nhau thì löûa khoâng coù. ÔÛ ñaây cuõng vaäy, nhaân bôûi duyeân laø caûm xuùc laïc maø caûm thoï laïc phaùt sanh; neáu caûm xuùc laïc dieät thì caûm thoï cuõng ñoàng thôøi dieät. Nhaân bôûi duyeân laø caûm xuùc khoå maø caûm thoï khoå phaùt sanh; neáu caûm xuùc khoå dieät thì thoï cuõng ñoàng thôøi dieät. Nhaân bôûi duyeân laø caûm xuùc khoâng laïc khoâng khoå maø caûm thoï khoâng laïc khoâng khoå phaùt sanh; neáu caûm xuùc khoâng laïc khoâng khoå dieät thì thoï cuõng ñoàng thôøi dieät. Naøy A-nan! Ba thoï ñoù laø höõu vi, voâ thöôøng, do nhaân duyeân sanh, laø phaùp phaûi taän, phaûi dieät, laø phaùp huû hoaïi, noù chaúng phaûi sôû höõu cuûa ngaõ; ngaõ khoâng phaûi laø sôû höõu cuûa noù. Haõy chaùnh quaùn ñieàu ñoù moät caùch nhö thaät vôùi chaùnh trí. A-nan, ai thaáy coù ngaõ, cho raèng ‘thoï laø ngaõ’, ngöôøi aáy sai laàm. “A-nan, vôùi nhöõng ai thaáy coù ngaõ, noùi raèng, ‘thoï khoâng phaûi laø ngaõ; ngaõ laø thoï’, haõy noùi vôùi ngöôøi aáy raèng: Nhö Lai noùi coù ba thoï: thoï khoå, thoï laïc, thoï khoâng khoå khoâng laïc. Neáu thoï laïc laø ngaõ; khi thoï laïc dieät maát, seõ coù hai ngaõ. Ñieàu aáy sai laàm. Neáu thoï khoå laø ngaõ; khi thoï khoå dieät maát thì seõ coù hai ngaõ. Ñieàu aáy sai laàm. Neáu thoï khoâng laïc khoâng khoå laø ngaõ; khi thoï khoâng laïc khoâng khoå dieät, thì seõ coù hai ngaõ. Ñieàu aáy sai laàm. A-nan, nhöõng ai thaáy coù ngaõ, noùi raèng ‘thoï khoâng phaûi laø ngaõ; ngaõ laø thoï’, ngöôøi aáy sai laàm. “A-nan, vôùi nhöõng ai chuû tröông coù ngaõ, noùi raèng: ‘Thoï khoâng phaûi laø ngaõ, ngaõ khoâng phaûi laø thoï; thoï phaùp laø ngaõ’, haõy noùi vôùi ngöôøi aáy raèng: ‘Heát thaûy khoâng thoï, laøm sao oâng noùi ñöôïc coù thoï phaùp. OÂng

ngaõ cuûa toâi ñöôïc caûm thoï, phaùp caûm thoï laø töï ngaõ cuûa toâi.

291 KINH ĐẠI DUYÊN PHƯƠNG TIỆN – TRƯỜNG A HÀM I laø thoï phaùp chaêng’26? Ñaùp: ‘Khoâng phaûi.’ “Vì vaäy, A-nan, nhöõng ai chuû tröông coù ngaõ, noùi raèng: ‘thoï khoâng phaûi laø ngaõ, ngaõ khoâng phaûi laø thoï; thoï phaùp laø ngaõ’, ngöôøi aáy sai laàm. “A-nan, vôùi nhöõng ai chuû tröông coù ngaõ, noùi raèng: ‘thoï khoâng phaûi laø ngaõ, thoï phaùp khoâng phaûi laø ngaõ; nhöng thoï laø ngaõ27 ”, neân noùi vôùi ngöôøi aáy: ‘Heát thaûy khoâng coù thoï, laøm sao coù thoï. OÂng chính laø thoï chaêng?28 ’ Ñaùp: ‘Khoâng phaûi.’ Vì vaäy, A-nan, nhöõng ai chuû tröông coù ngaõ, noùi raèng: ‘thoï khoâng phaûi laø ngaõ, ngaõ khoâng phaûi laø thoï, thoï phaùp khoâng phaûi laø ngaõ; thoï laø ngaõ’, ngöôøi aáy sai laàm. “A-nan, trong giôùi haïn aáy laø ngoân ngöõ; trong giôùi haïn aáy laø söï thích öùng; trong giôùi haïn aáy laø haïn löôïng; trong giôùi haïn aáy laø söï phoâ dieãn; trong giôùi haïn aáy laø trí quaùn; trong giôùi haïn aáy laø chuùng sanh. “A-nan, caùc Tyø-kheo ôû trong phaùp naøy maø

nhö thaät chaùnh quaùn, vôùi taâm giaûi thoaùt voâ laäu, A-nan, Tyø-kheo aáy ñöôïc goïi laø tueä giaûi thoaùt. Vôùi Tyø-kheo taâm giaûi thoaùt nhö vaäy, coù ngaõ cuõng ñöôïïc bieát, khoâng coù ngaõ cuõng ñöôïc bieát, vöøa coù ngaõ vöøa khoâng coù ngaõ cuõng ñöôïc bieát, khoâng phaûi coù ngaõ khoâng phaûi khoâng coù ngaõ cuõng ñöôïc bieát. Vì sao? Naøy A-nan, trong giôùi haïn aáy laø ngoân ngöõ; trong giôùi haïn aáy laø söï thích öùng; trong giôùi haïn aáy laø haïn löôïng; trong giôùi haïn aáy laø söï phoâ dieãn; trong giôùi haïn aáy laø trí quaùn; trong giôùi haïn aáy laø chuùng sanh. Sau khi bieát roõ thaáu suoát nhö vaäy, Tyø-kheo vôùi taâm giaûi thoaùt voâ laäu khoâng bieát

26. Paøli: yattha … sabbaso vedayitaö natthi api nu kho, tattha ayam aham asmì ti siyaø ti? Nôi naøo maø hoaøn toaøn khoâng coù caùi gì ñöôïc caûm thoï, nôi aáy coù theå quan nieäm raèng: ‘Toâi ñang hieän höõu’ ñöôïc chaêng? 27. Baûn Cao ly: aùi thò ngaõ . Caùc baûn TNM: thoï . 28. Ñoaïn vaên Haùn hôi toái nghóa. Ñaïi loaïi, gaàn gioáng vôùi phaùt bieåu treân, chæ khaùc caâu cuoái, maø baûn Cao ly cheùp laø aùi, caùc baûn TNM cheùp laø thoï. Tham chieáu Paøli: yo so evam aøha: ‘na heva kho me vedanaø attaø, no pi appaæisaövedano me attaø, attaø me vedayati, vedanaødhammo hi me attaø’ ti, so evam assa vacanìyo-‘vedanaø ca hi, aøvuso, sabbena sabbaö sabbathaø sabbaö aparisesaø nirujjheyyuö, sabbaso vedanaøya asati vedanaønirodhaø api nu kho tattha ayam aham asmì tisiyaø’ ti? Vôùi ai noùi raèng, thoï khoâng phaûi laø töï ngaõ cuûa toâi, cuõng khoâng phaûi töï ngaõ cuûa toâi khoâng coù caûm thoï; töï ngaõ cuûa toâi ñöôïc caûm thoï, phaùp caûm thoï laø töï ngaõ cuûa toâi’, neân noùi vôùi ngöôøi aáy raèng: “Naøy baïn, neáu taát caû caùc loaïi caûm thoï, moät caùch trieät ñeå, ñeàu bò dieät hoaøn toaøn; vaäy trong khi caûm thoï khoâng toàn taïi, caûm thoï dieät, theá thì ôû ñoù coù theå noùi: ‘toâi ñang hieän höõu’ ñöôïc chaêng?”

khoâng thaáy tri kieán nhö vaäy.” Phaät noùi A-nan: “Vôùi nhöõng ngöôøi chuû tröông coù ngaõ, cho ñeán giôùi haïn naøo thì ñöôïc xaùc ñònh?” “Vôùi nhöõng ngöôøi chuû tröông coù ngaõ, hoaëc noùi: ‘Moät ít saéc laø ngaõ’; hoaëc noùi: ‘Phaàn lôùn saéc laø ngaõ’; hoaëc noùi: ‘Moät ít voâ saéc laø ngaõ’; hoaëc noùi: ‘Phaàn lôùn voâ saéc laø ngaõ’29. “A-nan, nhöõng ngöôøi noùi moät ít saéc laø ngaõ, xaùc ñònh chæ moät ít saéc laø ngaõ; sôû kieán cuûa ta laø ñuùng, ngoaøi ra ñeàu sai. Nhöõng ngöôøi noùi phaàn lôùn saéc laø ngaõ, xaùc ñònh phaàn lôùn saéc laø ngaõ; sôû kieán cuûa ta laø ñuùng, ngoaøi ra ñeàu sai. Nhöõng ngöôøi noùi moät ít voâ saéc laø ngaõ, xaùc ñònh chæ moät ít voâ saéc laø ngaõ; sôû kieán cuûa ta laø ñuùng, ngoaøi ra ñeàu sai. Nhöõng ngöôøi noùi phaàn lôùn voâ saéc laø ngaõ, xaùc ñònh phaàn lôùn voâ saéc laø ngaõ; sôû kieán cuûa ta laø ñuùng, ngoaøi ra ñeàu sai.” Phaät noùi vôùi A-nan: “Coù baûy truù xöù cuûa thöùc30 vaø hai nhaäp xöù31, maø caùc Sa-moân, Baø- la-moân noùi: ‘Choã naøy laø nôi an oån, nôi cöùu vôùt, nôi hoä trì; laø caùi nhaø, laø ngoïn ñeøn, laø aùnh saùng, laø nôi qui töïa, laø khoâng hö doái, laø khoâng phieàn naõo.’ “Nhöõng gì laø baûy? Hoaëc coù haïng chuùng sanh, vôùi nhieàu thaân khaùc nhau vaø nhieàu töôûng khaùc nhau, töùc chö Thieân vaø loaøi Ngöôøi. Ñoù laø truù xöù thöù nhaát cuûa thöùc, maø caùc Sa-moân, Baø-la-moân noùi: ‘Choã naøy laø nôi an oån, nôi cöùu vôùt, nôi hoä trì; laø caùi nhaø, laø ngoïn ñeøn, laø aùnh saùng, laø nôi qui töïa, laø

khoâng hö doái, laø khoâng phieàn naõo.’ Naøy A-nan, neáu Tyø- kheo bieát truù xöù thöù nhaát cuûa thöùc, bieát söï taäp khôûi, bieát söï dieät tröø, bieát vò ngoït, bieát söï tai haïi, bieát söï xuaát ly, bieát moät caùch nhö thaät; A-nan,

29. Haùn: thieåu saéc thò ngaõ ; Paøli: ruøpì me paritto attaø, töï ngaõ cuûa toâi laø coù saéc, coù haïn löôïng. Haùn: ña saéc thò ngaõ ; Paøli: ruøpì me ananto attaø, töï ngaõ cuûa toâi coù saéc, khoâng haïn löôïng. Haùn: thieåu voâ saéc thò ngaõ ; Paøli: aruøpì me paritto attaø, töï ngaõ cuûa toâi laø voâ saéc, coù haïn löôïng. Haùn: ña voâ saéc thò ngaõ ; Paøli: aruøpì me ananto attaø, töï ngaõ cuûa toâi laø voâ saéc, khoâng haïn löôïng. 30. Thaát thöùc truù ; Paøli: satta vióóaøòaææhitiyo, baûy traïng thaùi toàn taïi cuûa thöùc. Tham chieáu caùc kinh soá 9 “Chuùng Taäp”, soá 10 “Thaäp Thöôïng”, soá 11 “Taêng Nhaát”, muïc Baûy phaùp. 31. Nhò nhaäp xöù ; Paøli: dve aøyatanaøni.

293 KINH ĐẠI DUYÊN PHƯƠNG TIỆN – TRƯỜNG A HÀM I Tyø-kheo aáy noùi: ‘Caùi aáy khoâng phaûi laø ta. Ta khoâng phaûi laø caùi aáy’32 vôùi tri kieán nhö thaät. “Hoaëc coù haïng chuùng sanh vôùi thaân ñoàng nhaát nhöng vôùi nhieàu töôûng khaùc nhau, nhö trôøi Quang aâm. Hoaëc coù haïng chuùng sanh vôùi thaân ñoàng nhaát, töôûng ñoàng nhaát, töùc trôøi Bieán tònh. Hoaëc coù haïng chuùng sanh truù nôi Khoâng xöù. Hoaëc coù haïng chuùng sanh truù nôi Thöùc xöù. Hoaëc coù haïng chuùng sanh truù nôi Voâ sôû höõu xöù. Ñoù laø baûy truù xöù cuûa thöùc maø caùc Sa-moân, Baø-la-moân noùi: ‘Choã naøy laø nôi an oån, nôi cöùu vôùt, nôi hoä trì; laø caùi nhaø, laø ngoïn ñeøn, laø aùnh saùng, laø nôi qui töïa, laø khoâng hö doái, laø khoâng phieàn naõo.’ Naøy A-nan, neáu Tyø-kheo bieát baûy truù xöù cuûa thöùc, bieát söï taäp khôûi, bieát söï dieät tröø, bieát vò ngoït, bieát söï tai haïi, bieát söï xuaát ly, bieát moät caùch nhö thaät; A-nan, Tyø-kheo aáy noùi: ‘Caùi aáy khoâng phaûi laø ta. Ta khoâng phaûi laø caùi aáy’33 vôùi tri kieán nhö thaät. “Theá naøo laø hai nhaäp xöù? Voâ töôûng nhaäp vaø phi töôûng phi voâ töôûng nhaäp34. A-nan, ñoù laø hai nhaäp xöù maø caùc Sa-moân, Baø-la-moân noùi: ‘Choã naøy laø nôi an oån, nôi cöùu vôùt, nôi hoä trì; laø caùi nhaø, laø ngoïn ñeøn, laø aùnh saùng, laø nôi qui töïa, laø khoâng hö doái, laø khoâng phieàn naõo.’ Naøy A- nan, neáu Tyø-kheo bieát hai nhaäp xöù, bieát söï taäp khôûi, bieát söï dieät tröø, bieát vò ngoït, bieát söï tai haïi, bieát söï xuaát ly, bieát moät caùch nhö thaät; A- nan, Tyø-kheo aáy noùi: ‘Caùi aáy khoâng phaûi laø ta. Ta khoâng phaûi laø caùi aáy’35 vôùi tri kieán nhö thaät. “A-nan, laïi coù taùm giaûi thoaùt36. Nhöõng gì laø taùm? Coù saéc, quaùn saéc laø giaûi thoaùt thöù nhaát. Beân trong coù saéc töôûng, quaùn ngoaïi saéc laø giaûi thoaùt thöù hai. Tònh giaûi thoaùt laø giaûi thoaùt thöù ba. Vöôït saéc töôûng, dieät höõu ñoái töôûng, khoâng nieäm taïp töôûng, an truù Khoâng xöù laø giaûi thoaùt thöù tö. Vöôït Khoâng xöù, an truù Thöùc xöù laø giaûi thoaùt thöù naêm. Vöôït

32. Haùn: bæ phi ngaõ, ngaõ phi bæ . Tham chieáu Paøli: (…) kallaö nu tena tad abhinandituö ti? Coù thích hôïp chaêng neáu vò aáy thích thuù vôùi truù xöù naøy? 33. Haùn: bæ phi ngaõ, ngaõ phi bæ . Tham chieáu Paøli: (…) kallaö nu tena tad abhinandituö ti? Coù thích hôïp chaêng neáu vò aáy thích thuù vôùi truù xöù

naøy? 34. Voâ töôûng nhaäp ; Paøli: asaóóaøsattaøyatanaö, caûnh vöïc cuûa chuùng sanh khoâng coù töôûng. Haùn: phi töôûng phi voâ töôûng nhaäp ; Paøli: nevasaóóaønaøsaóóaøyatanaö, caûnh vöïc phi coù töôûng phi khoâng coù töôûng. 35. Haùn: bæ phi ngaõ, ngaõ phi bæ . Tham chieáu Paøli: (...) kallaö nu tena tadbhinandituö ti? Coù thích hôïp chaêng neáu vò aáy thích thuù vôùi truù xöù naøy? 36. Xem caùc kinh: soá 9 “Chuùng Taäp”, soá 10 “Thaäp Thöôïng”.

thöùc xöù, an truù Voâ sôû höõu xöù laø giaûi thoaùt thöù saùu. Vöôït Voâ sôû höõu xöù, an truù Phi töôûng phi phi töôûng xöù laø giaûi thoaùt thöù baûy. Dieät taän ñònh laø giaûi thoaùt thöù taùm. A-nan, caùc Tyø-kheo ñoái vôùi taùm giaûi thoaùt naøy du haønh theo chieàu thuaän vaø nghòch, xuaát nhaäp töï taïi, Tyø-kheo nhö vaäy chöùng ñaéc Caâu giaûi thoaùt37.” Baáy giôø, A-nan sau khi nghe nhöõng ñieàu Phaät daïy, hoan hyû phuïng haønh.

37. Caâu giaûi thoaùt, cuõng noùi laø Caâu phaàn giaûi thoaùt (Paøli: ubhatobhaøga- vimutti), chæ vò A-la-haùn chöùng ñaéc Dieät taän ñònh, vôùi hai phaàn giaûi thoaùt laø Taâm giaûi thoaùt (Paøli: citta-vimutti) vaø Tueä giaûi thoaùt (paóóaø-vimutti).

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.